Valtiontalouden tarkastusviraston kertomus eduskunnalle puoluerahoituksen valvonnasta 2023

Tarkastusvaliokunta 7.5.2024

Valtiontalouden tarkastusvirasto
Jonna Carlson, valvontapäällikkö

Mitä VTV valvoo?

Kuvio 2: Mitä puoluerahoitusvalvonnassa valvotaan?

Valtiontalouden tarkastusvirasto valvoo puoluelain tarkoittamaa tukea, vaalikampanjan kulujen ja rahoituksen ilmoittamista sekä näihin liittyvien asiakirjojen laatimista ja toimittamista koskevien säännösten noudattamista valvottavien yhteisöjen toiminnassa. Tarkastusvirasto toimii myös puoluelain tarkoittaman valtionavustuksen valvojana.

Kuvio 8: Ilmoitukset ja asiakirjat, jotka valvottavien tulee puoluelain perusteella toimittaa tarkastusvirastoon.

Valvontatehtävässään tarkastusvirasto voi tarkastaa valvottavan tilinpitoa ja varojen käyttöä. Tarvittaessa tarkastusvirasto voi kehottaa valvottavaa täyttämään laista johtuvat velvollisuutensa.

Valvonnan keskeiset havainnot vuoden 2023 valvonnasta

Ulkopuolista rahoitusta ilmoitettiin runsaasti takautuvasti tarkastuksen aikana

- Vuonna 2023 tukisuorituksia ilmoitettiin tarkastusviraston ylläpitämässä verkkopalvelussa yhteensä noin 7 miljoonaa euroa (4 milj. vuonna 2022).
- Valvottavat voivat tehdä ajantasaisia ilmoituksia vastaanotetusta tuesta myös takautuvasti. Valvottavat lisäsivät, korjasivat ja täydensivät ajantasaisia ilmoituksia ja ilmoitusten yhteenvetoja tarkastuksen aikana. Tarkastuksen aikana ilmoitusrekisteriin lisättiin ajantasaisia ilmoituksia takautuvasti yli 550 000 euron edestä.

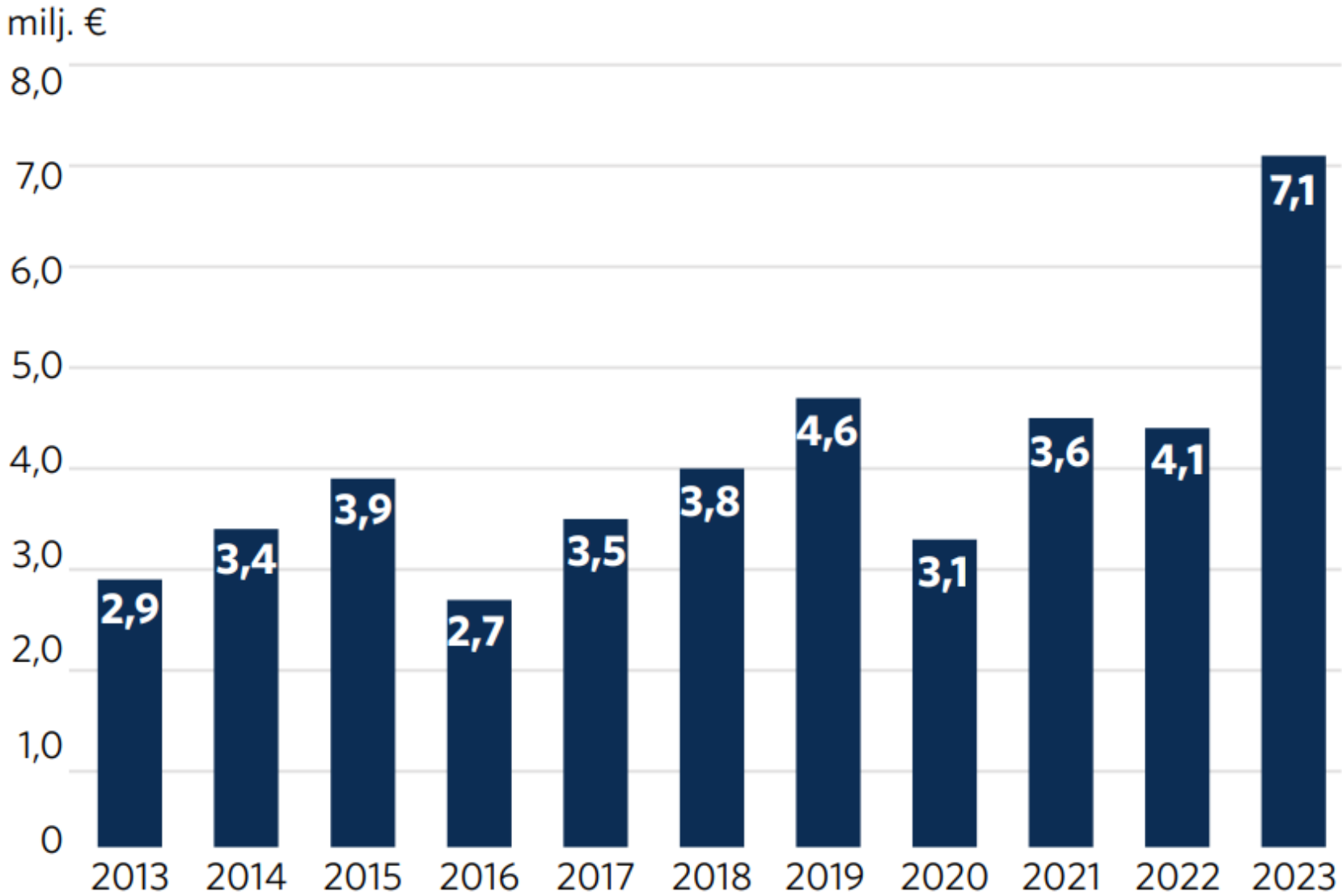

Kuvio 6: Puoluerahoituksen ilmoitusrekisteriin ilmoitetut tuet (ajantasainen ilmoitus) vuosina 2013–2023.

Valvonnassa havaittiin puutteita

- puoluelain mukaisia asiakirjoja, tilityksiä ja tietoja puuttui ilmoitusrekisteristä. Puutteita korjattiin runsaasti valvonnan aikana.
- Valvottavien yhteisöjen kirjanpito on hoidettu pääsääntöisesti asianmukaisesti siten, että tarkastusvirasto on voinut sen perusteella valvoa puoluelain säännösten noudattamista. Tarkastusvirasto huomautti kuitenkin tilinpäätöksen tietosisältöjen puutteista, minkä lisäksi valvontakohteiden tilintarkastajat olivat huomauttaneet useaa valvottavaa tilinpäätöksessä havaituista puutteista
- Ilmoitusrekisteristä puuttuu kolmen valvottavan asiakirjoja (31.1.2024 tilanteessa). Yksi valvottava ei toimittanut mitään aineistoja ja asiakirjoja tarkastusvirastolle, eikä sitä tavoitettu tarkastukseen.

Keskeiset havainnot valtionavustuksen käytön valvonnasta

Puoluetuen valvonnan havainnot

- Edellisessä puoluevalvonnan kertomuksessa (2022) raportoitiin, että yksi valvottava oli siirtänyt valtionavustusta yksityishenkilöille. Puolue palautti vapaaehtoisesti puolueyhdistyksen puolesta Valtioneuvoston kanslialle 15 000 euroa vuoden 2023 valvonnan aikana.

- Valvonnassa havaittiin vuonna 2023, että yhdessä tapauksessa valtionavustusta oli käytetty henkilökohtaiseksi kuluksi katsottaviin menoihin, eikä käyttö ollut valtionavustuspäätöksen ehtojen mukaista. Valvottava palautti vapaaehtoisesti avustusehtojen vastaisesti käytetyn osuuden valtionavustuksesta tarkastuksen aikana.

Taulukko 6: Valtionavustukset puolueille vuonna 2022

Puolue	Tilityksen mukaan jäljellä 31.12.2021	Myönnetty 2022	Siirretty edelleen	Tilityksen mukaan jäljellä 31.12.2022
KOK	0,00 €	6 770 650,00 €	2 338 357,00 €	0,00 €
LIIK	0,00 €	178 175,00 €	18 818,00 €	0,00 €
PS	2 118 022,16 €	6 948 825,00 €	1 286 627,19 €	2 335 101,44 €
RKP	0,00 €	1 603 575,00 €	480 800,00 €	0,00 €
KESK	582 005,52 €	5 523 425,00 €	2 085 430,00 €	0,00 €
KD	159 723,70 €	890 875,00 €	282 837,72 €	10 429,40 €
SDP	0,00 €	7 127 000,00 €	2 539 999,98 €	0,00 €
VAS	774 021,00 €	2 850 800,00 €	611 453,96 €	0,00 €
VIHR	0,00 €	3 563 500,00 €	445 928,99 €	100 838,58 €
Yhteensä	**3 633 772,38 €**	**35 456 825,00 €**	**10 077 252,84 €**	**2 446 369,42 €**

Puoluetuen valvonnan havainnot

- Usealla valvottavalla ilmeni puutteita ja epäjohdonmukaisuuksia valtionavustuksen käytön seurannassa ja dokumentoinnissa.

- Puolueiden valtionavustussopimusten sopimuskäytännöt vaihtelivat. Joissakin kohteissa valtionavustuslain mukaisia sopimuksia valtionavustuksen siirtämisestä ja käytöstä ei ollut tehty, tai sopimuksia ei ollut allekirjoitettu.

- Valvottavien tulee järjestää valtionavustuksen seuranta myös myöntövuoden jälkeen niin, että niiden on mahdollista osoittaa aukottomasti, miten valtionavustus on käytetty.

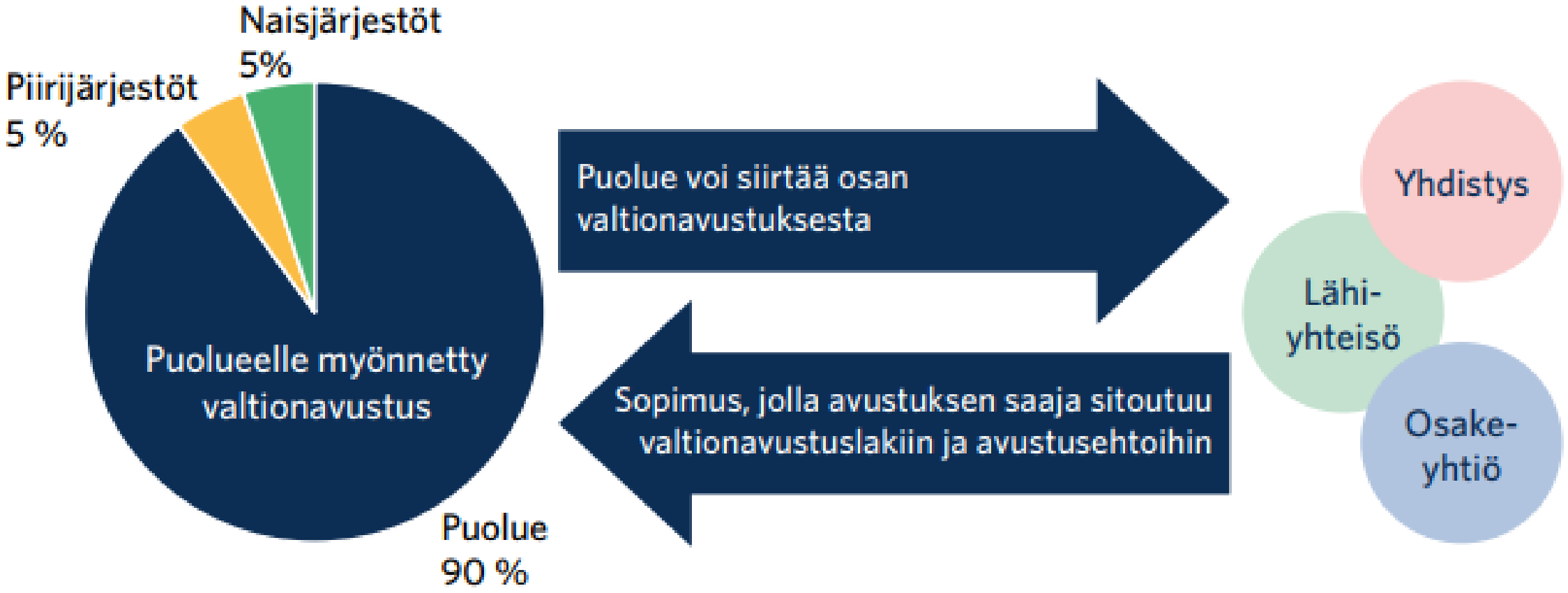

Kuvio 11: Puoluetuen jakautuminen ja puoluetuen siirto

Puoluetukea vastaanottavien tahojen tulee perehtyä puoluelakiin ja sitä täydentäviin määräyksiin ja ohjeisiin sekä valtionavustuspäätökseen ja sen ehtoihin ja noudattaa niitä.

Niiden tulee kyetä todentaa vuosittain, että puoluetuki on käytetty valtionavustuspäätöksessä, valtionavustuslaissa ja talousarviossa mainittujen ehtojen mukaisesti.

Kiitos!

VALTIONTALOUDEN TARKASTUSVIRASTO
STATENS REVISIONSVERK

Tack!